

7

DEKLARÀCIA VASH O HAKAIJA

Dino jekhe tiknesqe inkerdo/ savo si astardo,
savo si pandlo
(Tikno maškar 10 aj 13 berš)

O informàcie po tele si te oven phendine tuqe ande jekh čhib kaj halöves.

Šaj te inkeres akava dokumènti sa o vaxt kana inkëren tut pučhläripnasqe

San zanavd/o/i kaj čhite tut k-o inkerimos odolesqe so varesave butënθar šaj te patäl pes kaj kerdän ja zumavdän te keres phaglipe e zakonesqo, savo pal-o zakòno šaj te legarel e manušes k-o phandlimos minimum 5 beršenqe.

Si tut hakaj/pràvo/drèpto te zanes i kualifikàcia, i dàta aj o than kaj patäl pes so kerdän i infràcia saväqe akuzonen/ soske pandle tut thaj o aša sosqe čhivde tut k-o inkeripe.

Ka pučhen tut pal akala ondimàta/fàkte k-o vaxt so inkeren tut, ži k-o dešuduj čàsura.

Pal akava vakti, o Prokuròri e Republikaqo (ja o krisärno e investigaciaqo ja o krisärno e tiknenqo) šaj te lel decizia te lungärel o inkërimos pànda dešuduj čàsura. Normal, ka legaren tut anglal akava krisärno savo ka pučhel tut, šaj vi kameraça p-o internet.

Kana agordel o inkerimos, sar phenel i decizia e Republikaqe prokuroresqi (ja e investigaciaqe krisärnesqi ja e tiknenqe krisärnesqi), ja ka bičhalen tut k-o krisärno, ja ka mukhen tut.

Žanaven tut vi kaj si tut hakaj/drèpto/pràvo te:

žanaves varesave manušen kaj astarde tut

Jekh šingalo ka phenel te dadesqe/dajaqe ja te tutoresqe, ja e manušesqe ja e domosqe kaj bešes kaj tut line aj inkeren k-o pučhläripe.

Te san avrutn/o/i, šaj te žanaves e avtoritète k-i konsulàta e Themesqi kotar san.

O Prokuròri e Republikaqo (ja o krisärno e investigaciaqo ja o krisärno e čhavenqo) šaj te phenel na, te refuzil te manglimàta, kana dikhel kaj si maj mišto kadiäl vaš i ankèta. Normal, akala butä si te oven kerde andre k-o trin čàsura kotar o momènti so manglan len, nùmaj kana naštil pes, šaj vi maj palal.

Te dikhel tut jekh doktòri

O prokuròri e Republikaqo (ja o krisärno e investigaciaqo ja o krisärno e tiknenqo) avtomatik si te bičhalel tut k-o jekh doktòri te dikhlärel tut. Te lungärde o inkerimos, o prokuròri e Republikaqo (ja o krisärno e investigaciaqo ja o krisärno e tiknenqo), avtomatik si te bičhalel tut palpalem k-o doktòri te maj dikhlärel tut.

Te keres deklaràcie, te des anglal o pučhimàta ja te na des dùma, te na vakeres khanć

Pala so phendan kon san, katar san, kana thaj kaj biandilan, k-o pučhlärimàta, si tut hakaj/pràvo/drèpto:

- Te keres deklaràcie,
- Te des anglal o pučhimàta so pučhen tut,
- Ja te na vakeres khanć.

Te ovel tut avokàti

Alosaripe e avokatesqo

Kotar o sírd e inkerimasqo thaj, te lungärde les, kotar o sírd e lungärimasqo, šaj te manges te ovel tut jekh avokàti savo alosares tuke tu. Kana na pinzares avokates ja kana o avokàti so alosardan našti te lel pes kontàkti leça, šaj te manges jekh avokàti kotar o them, bi lovenqo.

Te avokates šaj te arakhen aj te alosaren les vi to dad/ti dej ja to tutòri, ja o manuś ja o dòmo kaj beśes.

Te na, o šingalo ja o prokuròri e Republikaqo (ja o krisårno e investigaciaqo ja o krisårno e tiknenqo) ka mangel te ovel tut jekh avokàti bi lovenqo te avel paše tuše.

Ažutipe e avokatesqo aj vaxt kana ov avel

O avokàti:

- ka del duma tuça 30 minùte bi te šunel tumen khonik aver;
- ka bešel tuça kana pučhlären tut aj kana čhiven tut avere manuśença te mothoven so sas.

To 1to pučhläripe, khrigal kana pučhen tut sadaj pala ti identiteta, našti te širdel bi te ovel o avokàti paše tuše anglal so te nakhen duj çasurå kotar o momènti kana phende lesqe kaj tu manglan les te avel Madikh sa, to 1^{to}pučhläripe šaj te širdel jekhal, imediat, vi bi avokatesqo, kana mukhel o prokuròri e Republikaqo (ja o krisårno e ionvestigaciaqo ja o krisårno e tiknenqo), dikhindor kaj si trebutno vaś i anketa.

Kana o avokàti arešel kana tu san e šingalença save pučhlären tut, korkorro ja avere manuśença, o pučhläripen ačhavdöl kaj te šaj dikhes tut e avokateça te des duma leça.

Kana musaj thaj ekcepcional, o prokuròri e Republikaqo (ja o krisårno e investigaciaqo ja o krisårno e tiknenqo) thaj o krisårno e mukhlimasqo aj e phandlimasqo šaj te ispidel i prezènca e avokatesqi k-o pučhlärimos ži k-o 12 çasurå, aj pànda jekh drom 12 aver çasurå.

Ažutipe kotar jekh rinčhibårno/tromaci

Te na vakerdån ja te na halövdan francikanes, si tut hakaj/drèpto/pråvo te ažutinel tut bi lovenqo jekh rinčhibårno/tromaci k-o pučhlärimata thaj kana des duma te avokateça.

Hakaj/pråvo/drèpto te manges te mukhen tut

Šaj te manges kotar o prokuròri e Republikaqo ja kotar o krisårno e investigaciaqo ja o krisårno e tiknenqo, te na maj lungärel o inkeripe, k-o momènti kana ov lel i decizia pe akava.

Akcèsi/dromandre k-o varesave lila tire dosaresθar

Tu korkorro ja to avokàti šaj te manges te dikhes, anglal so te lungären eventual to inkeripen:

- o proces verbåli e žanavimasqo kaj čhite tut k-o inkeripe;
- o certifikato ja o certifikate pal o sastipe so kerda o doktòri kana dikhla tut.
- o proces-verbåli ja o proces-verbålå e pučhlärimatenqe.

Te phenen tuqe so ovèla e proceduraça

Kana pal-o inkeripe k-o pučhlärimos mukhen tut bi te ovel nijekh decizia kotar o prokuròri e Republikaqo, šaj te pučhes les, 6 čhon pala so mukhle tut, so si les godi te kerel akale butåça ande savi phandle sas tut pučhläripnasqe.